

Den förödande stormen sedd från satelliten NOAA-16 kl 13.50 den 8 januari 2005. Lågtryckscentrum ligger strax utanför sydvästra Norge och sydväst därom kan en del av Nordsjöns kustkonturer skönjas, bl a syns England (grönt) i nedre vänstra hörnet. Bilden har tagits fram av Karl-Göran Karlsson, SMHI.

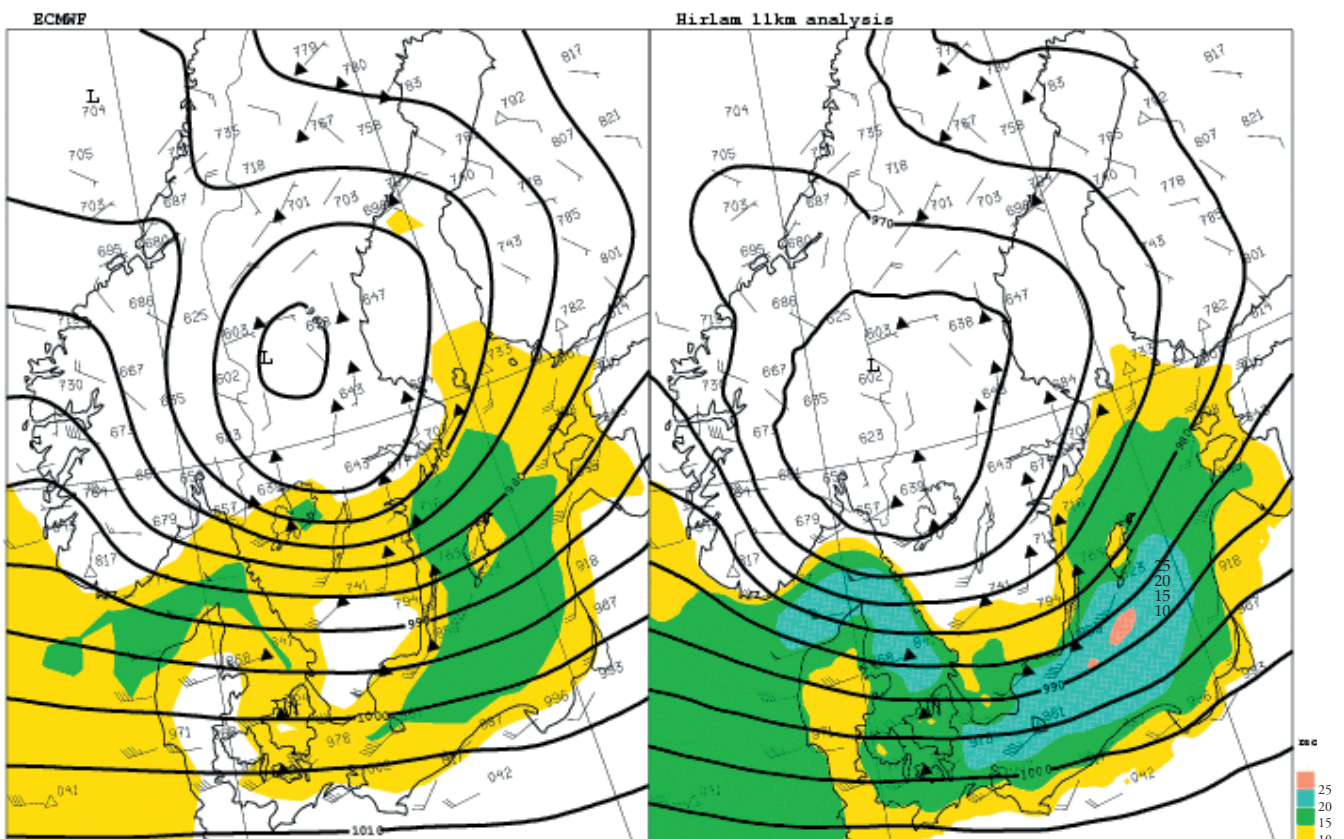
Januaristormen 2005

Den storm eller orkan som drabbade främst Götaland och sydostligaste Svealand den 8-9 januari 2005 åstadkom enorma skador på skog och därmed indirekt också på el- och telenätet, vägar, järnvägar och fastigheter. Omkring 75 miljoner m³ skog fälldes, vilket är ungefär tre gånger så mycket som den tidigare värsta trädfällande stormen (22 september 1969) under de senaste hundra åren. Omkring 85% av den fällda skogen var gran och cirka 15% var tall. De södra och mellersta delarna av Småland och Halland, sydligaste Västergötland samt de norra delarna av Skåne och Blekinge drabbades allra värst. Den högsta uppmätta medelvinden var 33 m/s på Hanö och den högsta uppmätta byvinden registrerades på samma plats med 42 m/s. Mer anmärkningsvärda är de byvindar på upp till 33 m/s som noterades i Ljungby och Växjö, platser som ligger mitt i det värst drabbade området. Stormen döptes av det norska meteorologiska institutet till Gudrun, ett namn som slog igenom också i Sverige. Detta faktablad sammanfattar denna förödande storm ur ett i huvudsak meteorologiskt perspektiv.

Var väderprognoserna bra?

Flera dagar i förväg fanns indikationer på att ett oväder skulle kunna bildas, men osäkerheten i prognoserna var ännu på torsdagen den 6 januari betydande. I morgonrapporten i Sveriges Radios P1 fredagen kl 06:55 den 7 framgick det att risken var stor för ett oväder. På förmiddagen skickades varningar ut till Försvarsmakten, SVT och TV4. Dessutom skickades varning för stormbyar över Götaland för eftermiddagen och kvällen den 8 januari i P1-rapporten kl 13. Samtidigt skickades också stormvarning för Skagerrak, Kattegatt och Vänern, med vindhastigheter på upp till 30 m/s.

Den viktigaste informationskällan för prognoserna kom i detta fall från det europeiska prognoscentret i England, ECMWF (European Centre for Medium-Range Weather Forecasts). De prognoser som utfärdades på förmiddagen den 7 januari gav god vägledning. Till vänster i figuren nedan visas prognosen från ECMWF gällande kl 20 följande dag, ungefär den tid då ovädet såg ut att bli som kraftigast. Till höger återfinns en analys av det verkliga lufttrycksfältet vid samma tidpunkt, då stormen mycket riktigt kulminerade.

Prognos från ECMWF med utgångstid kl 02 den 7 januari och avseende kl 20 den 8 januari 2005.

Analys av tryckfält och vindar kl 20 den 8 januari 2005.

Som synes var prognosen mycket bra. Man bör dock påpeka att området med maximal vind liksom själva lågtryckscentrum hamnade lite för långt norrut i prognosen. I prognoskartan till vänster kan vi se att isobarerna ligger tätast (vindarna är starkast) över norra Götaland. I verkligheten, kartan till höger, ser vi att detta område ligger något längre söderut. Man kan notera att denna prognos utgår från en tidpunkt (kl 02 den 7) innan lågtrycket ens börjat bildas. Förutom prognosen från ECMWF, används också en hel del andra prognosmodeller som hjälpmedel, t ex Hirlam (Regional modell som används i flera europeiska länder) och prognoser från Englands och USA:s vädertjänster.

Prognosen som utfärdades för landdistrikt i P1 kl 13 på fredagen den 7 lydde så här för de aktuella områdena:

Varning: I Götaland och sydligaste Svealand mycket hårda vindbyar i dag och **stormbyar i morgon eftermiddag och kväll**. Varning för höga flöden i medelstora sjörika vattendrag i de västra delarna av Götaland.

Västra Götaland och sydvästra Svealand:

Frisk eller hård vind mellan väst och sydväst, i morgon eftermiddag eller kväll risk för stormbyar.

Mest mullet och till och från regn, från i natt mer ihållande, 5-10 grader.

Östra Götaland, Öland, Gotland och östra Svealand:

Frisk eller hård vind mellan väst och sydväst, i morgon kväll risk för stormbyar. Mest mullet men i dag bara lätt regn här och var. På lördag tidvis regn, 5-10 grader.

Motsvarande sjörapport löd:

Storm och kulingvarning för Skagerrak, Kattegatt och Vänern: Omkring sydväst 14-17 m/s, tillfälligt avtagande. I morgon hastigt ökande, lördag eftermiddag 22-27, på Skagerrak möjligen upp till 30. Vattenståndet längs Bohuskusten väntas under lördagen stiga till 90-120 cm över medelvatten.

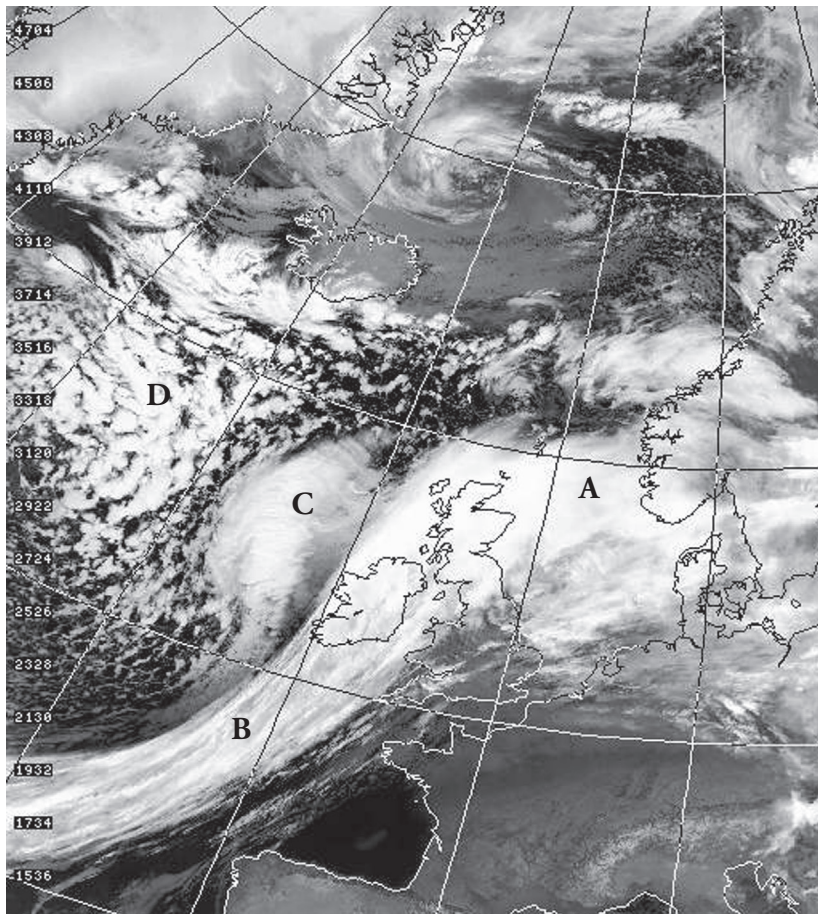
Skagerrak, Kattegatt och Vänern:

Omkring sydväst kuling 12-17m/s, tillfälligt något avtagande,. I morgon hastigt ökande, på eftermiddagen kuling 22-27, på Skagerrak och Kattegatt kortvarigt upp till storm 30. Måttlig eller god sikt, regn eller skurar.

Prognoserna och varningarna stämde alltså mycket bra med vad som sedan observerades. Informationen nådde också ut vilket stöds av en undersökning hos allmänheten en vecka efter ovädret. Man fick då ta ställning till hur väl man känt till att en storm var på väg, samt via vilken kanal de nåddes av informationen. Resultatet visade att kännedomen om det annalkande ovädret var god och att TV-nyheterna uppfattades som den överlägset viktigaste kanalen.

Ovädret sett från ovan

På satellitbilden från sent på kvällen den 7 januari kan vi se hur ovädret börjat utvecklas nordväst om de Brittiska öarna. Det långa molnbandet (A varmfrontsmoln, B kallfrontsmoln) ligger vid huvudfrontzonen mellan den mycket milda och fuktiga luften i sydost och en djup kallluftsmassa som ger upphov till intensiv skurnederbörd (D) sydost om Grönland. Nära molnbandet har ett annat molnsystem (C) hastigt börjat växa till och det är här som den mest intensiva utvecklingen sker. Orsaken till denna hastiga väderutveckling är främst att kall luft på hög höjd (höjdråg) i detta område gör luften i atmosfärens lägre delar instabil. Kraftiga bymoln bildas därvid och de högre delarna av dessa dras till en början snabbt åt nordost av mycket starka vindar på hög höjd (jetström). Molnsystem av denna form brukar kallas kommamoln, då de på satellitbilder ser ut som ett kommatecken.

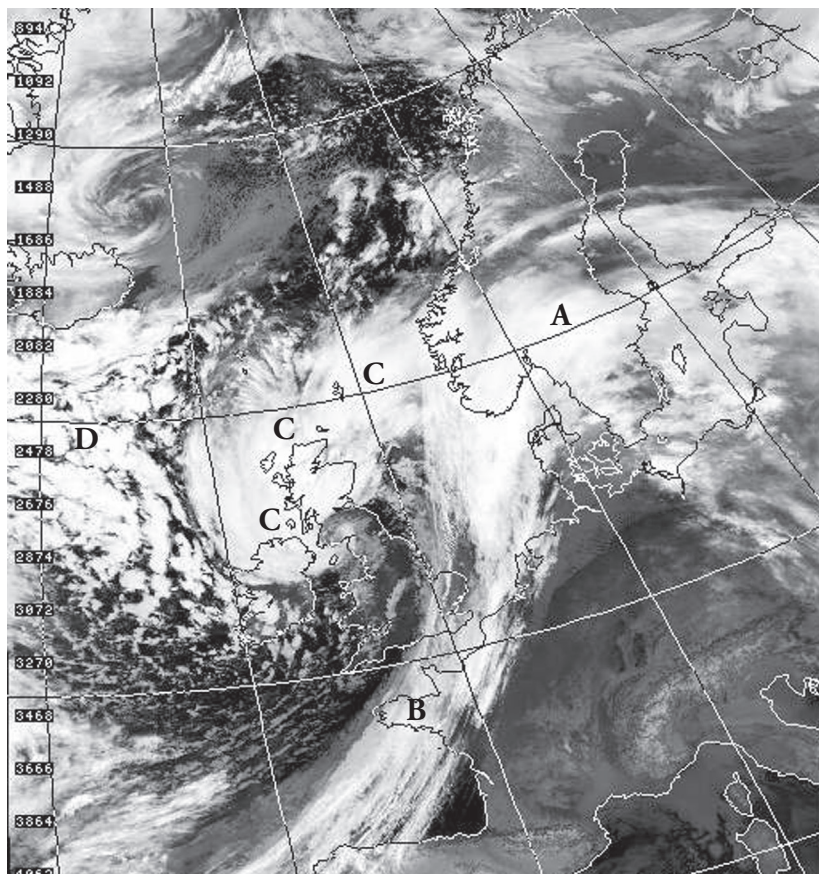
NOAA kanal 4 kl 22.59 den 7 januari 2005.

På nästa satellitbild från morgonen den 8 har en enorm tillväxt av molnen med beteckningen C skett under natten. I samband med det har också en mycket hastig fördjupning av lågtrycket skett. Molnmassan i C har nu mer eller mindre växt ihop med molnen med beteckningen A. Lågtrycket är nu djupt och även molnen på högre höjd dras till viss del runt lågtrycksvirveln.

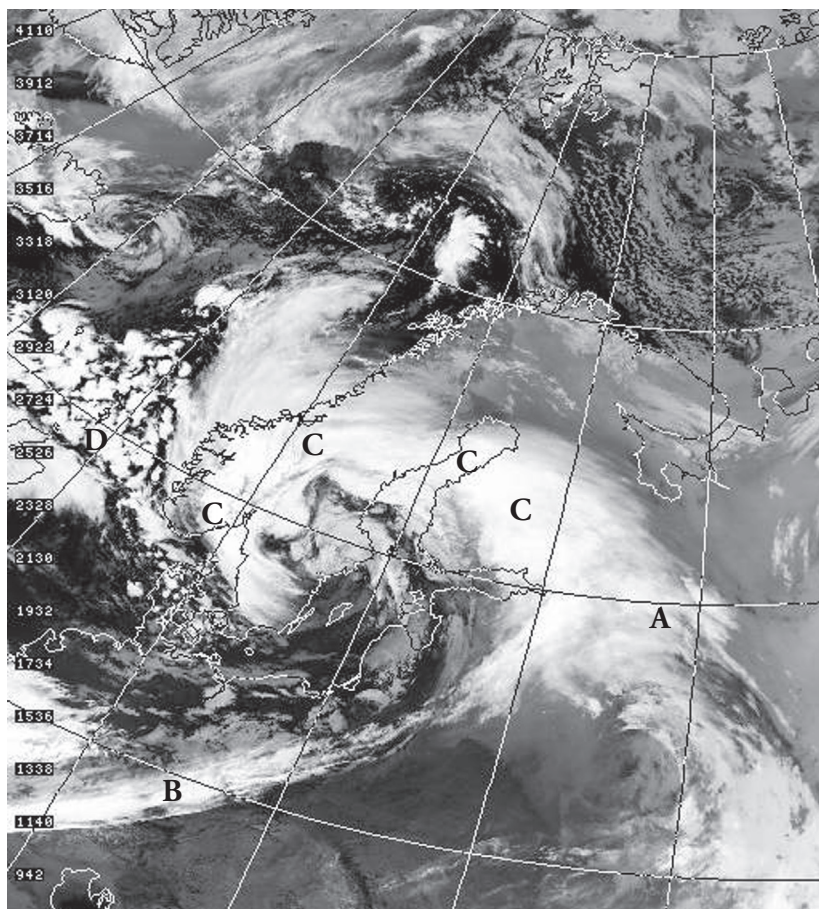
Man kan klassificera skeendet som en sk "instant ocklusion" när ett lågtryck med en tillhörande front utvecklas inne i den kallare luften och sedan växer ihop med huvudfrontzonen (polarfronten).

På satellitbilden från kvällen den 8 kan vi se hur lågtryckets molnmassor såg ut just när de värsta vindarna nått fram till östra Götaland. Moln (C) med delvis kraftig nederbörd sträcker sig från södra Norge in över södra Norrland och vidare mot Finland. Lågtryckets centrum kan i viss mån identifieras med hjälp av den virvelstruktur som molnen uppvisar runt detta, men en mer exakt plats (Dalarna) och lägsta värde (960 hPa) ges av lufttrycksanalyser. Söder och väster om detta centrum finns moln som gav en hel del skurar eller tidvis regn. En del av de mer tydligt åtskilda skurarna (D), många med åska, nådde främst sydvästra Götaland under de tidiga morgontimmarna den 9. Molnen (B) i anslutning till kallfronten har börjat upplösas, vilket visar att den är mycket svag i detta skede. När lufttrycket under kvällen nådde minimum i Götaland, i ett sk tråg söder om lågtryckets centrum, sjönk temperaturen ett par grader och vinden vred från i huvudsak sydväst till väst samtidigt som kulmen i vindstyrkan nåddes. Däremot märktes varm- eller kallfronten i anslutning till molnen vid A respektive B knappast alls på termometrarna i södra Sverige.

Satellitbilderna på sidorna 3-4 har hämtats från centret i Dundee (www.sat.dundee.ac.uk)

NOAA kanal 4 kl 06.36 den 8 januari 2005.

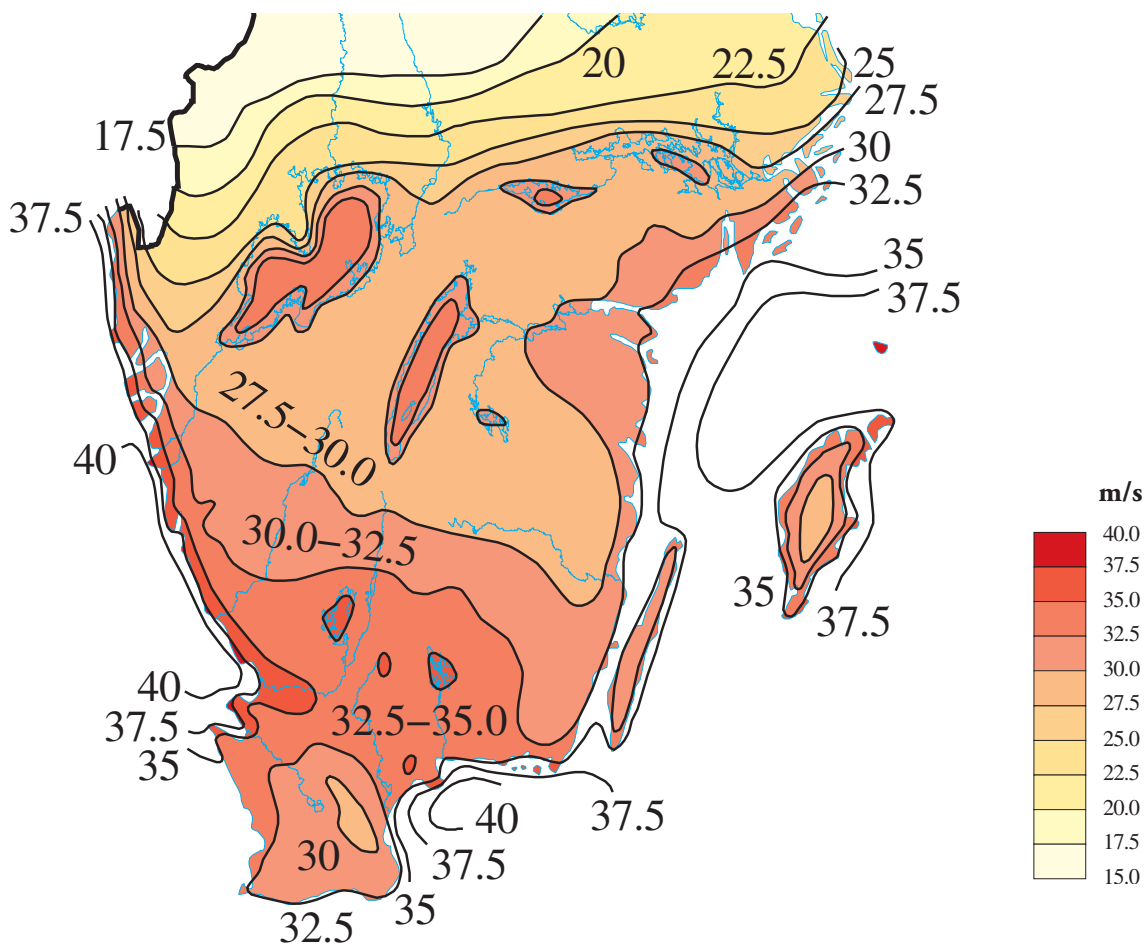
NOAA kanal 4 kl 20.57 den 8 januari 2005.

Varför blev stormen så kraftig?

Det finns inget enkelt svar på denna fråga. Det är dock uppenbart att det rådde ideala förutsättningar i atmosfären i det aktuella området där stormen bildades och sedan fördjupades på sin väg in mot södra Sverige. En mycket djup kallluftsmassa hade rört sig från Grönlandsområdet ner mot de Brittiska öarna, medan mycket mild och fuktig luft strömmat upp mot samma område från sydväst. Vidare rörde sig lågtrycket i en redan stark västlig luftström. Det azoriska högtrycket hade ett ovanligt östligt läge in över sydvästra Europa, vilket bidrog till de starka tryckgradienterna och västvindarna över Nordsjöregionen. Av kommentarerna till satellitbilderna ovan framgår dessutom att lågtrycksutvecklingen var starkt knuten till höjdråg, labilisering och vindarna på högre höjd. Oväder av denna kaliber är inte ovanliga på norra Atlanten, men det är mycket sällan de kulminerar över Sverige.

Hur mycket blåste det?

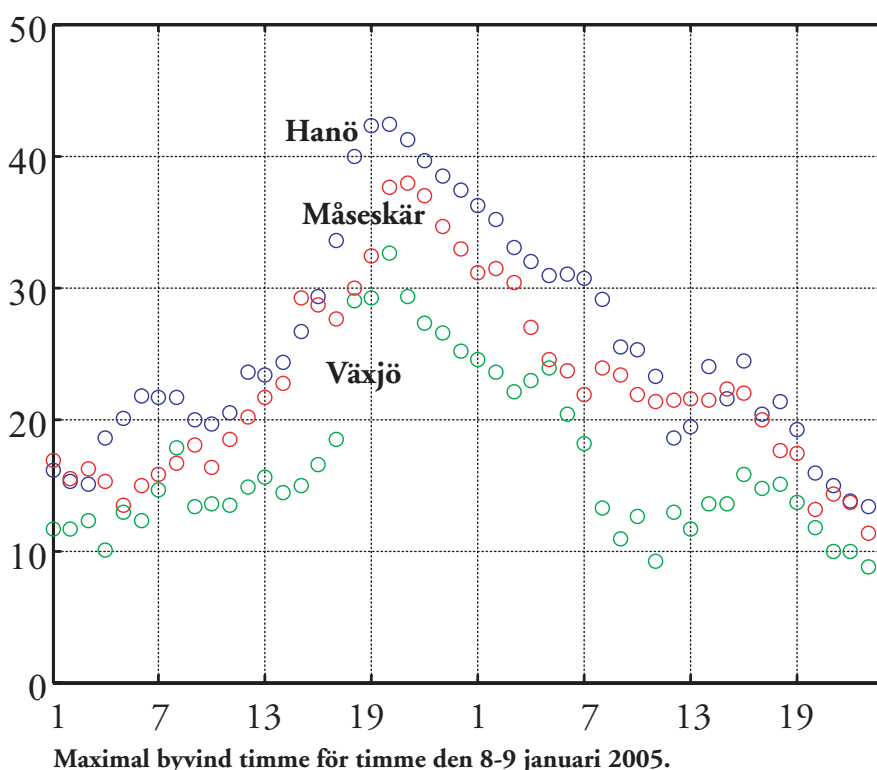
Den högsta medel- och byvinden bland svenska stationer noterades på Hanö i västra Blekinge med 33 (orkan) respektive 42 m/s. Medelvind beräknas över en 10-minuters period, medan byvindar avser 2-3 sekunder. De allra högsta vindnoteringarna som vi känner till från denna storm kommer från Hanstholm på nordvästra Jylland med 35 respektive 46 m/s. I Götalands inland nådde medelvinden på våra stationer, som ändå placerats i öppna lägen, bara 15 m/s i Ljungby (där det dock kan ha blåst något mer efter att mätningarna bröts av stormen kl 19) och 17 m/s i Växjö. Vind mäts på 10 m höjd över marken.

Maximal byvind på 10 m höjd den 8-9 januari 2005.

Det är byvindar som har störst betydelse för skadorna på skogen. De värsta vindbyarna i inlandet nådde ofta mer än dubbelt så hög hastighet som medelvinden och redan vid storm i byarna kan åtskilliga träd falla. Nu nåddes uppåt eller över 30 m/s på många håll i Götaland och förödelsten blev enorm. De maximala byvindarna på 10 meters höjd har analyserats. Därvid gjordes mindre korrekationer av mätningar för stationer som sitter mer läat för vindar från sydväst till väst än på en ideal mätplats för inlandet. På skogklädd mark bör dessa vindar ha uppnått runt tio meter ovanför trädkronorna. Enligt denna analys drabbades, fränsett kusttrakterna, södra Halland och sydvästra Småland värst med

vindbyar i intervallet 30-35 m/s och lokalt, t ex på större sjöar, t o m över 35 m/s. Längs kusterna, var vindbyarna ännu starkare med vindhastigheter uppemot 40 m/s, men där är skogen betydligt vindtåligare än i inlandet varför skadorna inte blev lika omfattande. Diagrammet nedan visar att stormen kulminerade omkring kl 18-22 i Götaland. Genom att skogen efterhand öppnades mer och mer har dock säkert åtskilliga miljoner träd också fallit efter midnatt när vindarna började avta. Kring Gotland kulminerade vinden dock strax efter midnatt. Skälet till att vinden kulminerade förhållandevis sent på Måseskär vid Bohuskusten var att lågtryckets centrum passerade ganska nära kl 17-18.

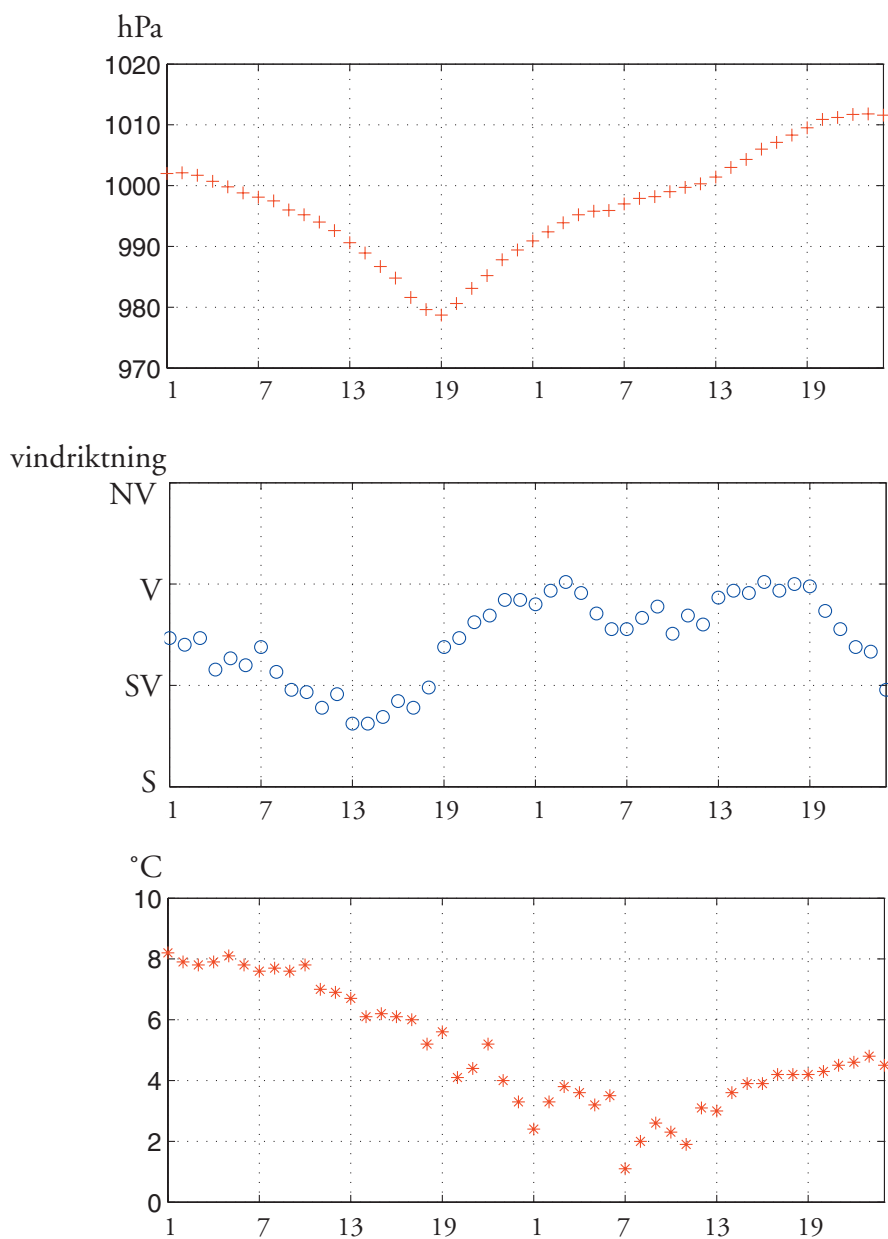

De platser där byvindar av minst orkanstyrka uppmättes på SMHIs eller Luftfartsverkets stationer. Efter byvinden anges också högsta medelvind under 10 minuter.

Plats, landskap	m/s	Plats, landskap	m/s
Hanö, Blekinge	42/33	Helsingborg, Skåne	34/20
Trubaduren, Västergötland	40/30	Halmstad, Halland	34/24
Nidingen, Halland	39/28	Ölands norra udde, Öland	34/20
Hallands Väderö, Skåne	38/29	Ljungby, Småland	33/15
Väderöarna, Bohuslän	38/30	Växjö, Småland	33/17
Måseskär, Bohuslän	38/29	Visingsö, Småland	33/23
Landsort, Södermanland	36/27	Harstena, Östergötland	33/19
Gotska Sandön, Gotland	36/23	Gustaf Dalén, Södermanland	33/25
Skavsta, Södermanland	35/23	Stavsnäs, Uppland	33/21
Färösund, Gotland	35/25		

På några av de i tabellen uppräknade stationerna är mätningarna inte helt kompletta, varför något högre värden kan ha förekommit. Detta gäller Ljungby, Visingsö och Harstena. På Visingsö blåste masten ner. På många stationer avbröts mätningarna när strömmen gick, men på många av dessa gick värden att få fram i efterhand tack vare backup-system.

För Växjö återges även tre diagram med lufttryck, vindriktning och temperatur. Framför allt lufttryckskurvan men också vindriktningen visar att träglinjen passerade omkring kl 19 den ödesdigra kvällen den 8 januari.

Lufttryck, vindriktning och temperatur för Växjö timme för timme den 8-9 januari 2005.

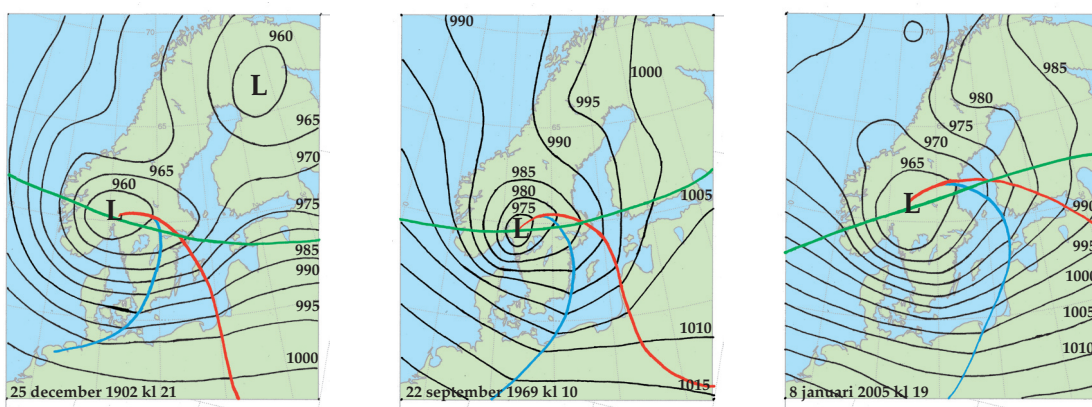
Rekordhöga vattenstånd

Det mest extrema vindbandet låg över Kattegatt och det är därför inte förvånande att det mest remarkabla vattenståndet noterades i Ringhals vid Hallandskusten med 164 cm över medelvattennivån. Detta är nytt rekord i en mätserie som startade redan 1887. Det tidigare rekordet på 144 cm härrörde från 1921. Den 22 september 1969 nåddes "bara" 130 cm. Längre norrut längs västkusten steg nivån till 155 cm över medelvärdet i Göteborg och 128 cm i Smögen, även det senare nytt rekord. På sydkusten

medförde stormen i stället mycket lågt vattenstånd och i Skanör nådde nivån 134 cm under medelnivån, vilket är ganska nära rekordet 152 cm från den stormiga senhösten 1999. De extrema nivåerna medförde betydande skador på bryggor, fastigheter, hamndepåer etc, framför allt längs Hallandskusten. Stränderna omformades på många ställen och exempelvis söder om Falkenberg skapades nya flackare sandstränder när sanddyner eroderades bort.

Var detta den värsta stormen?

De inre och västra delarna av Götaland har drabbats av två ungefär likvärdiga stormar från 1900 och framåt. Dessa inträffade på juldagen 1902 samt 22 september 1969. Det är mycket svårt att jämföra dessa tre stormar utifrån uppmätta vindstyrkor eftersom mätplatser och metoder ändrats, men när det gäller stormen 1969 talar det mesta för att den var något värre än den 2005 i nordvästra Götaland, medan det var tvärtom i mellersta och södra Götaland. Ett annat sätt att jämföra ovädren är att analysera luftrycket. I stort sett gäller att ju tätare isobarer (linjer med lika luftryck) desto kraftigare vindar. En sådan jämförelse visar att ovädet 25 december 1902 drabbade praktiskt taget samma område som 2005, men att isobarerna var en aning glesare och att vinden därför troligen var något svagare. Stormen 1969 uppvisar dock lika täta isobarer som årets oväder, men inom ett något mindre område. Lågtrycket den 22 september 1969 hade lite mer sommarkaraktär. Under sommarhalvåret har vädersystemen genomgående mindre utsträckning än under vinterhalvåret.

Luftrycksanalys för de svåra stormarna den 25 december 1902, 22 september 1969 samt 8 januari 2005.

Även banorna för dessa tre mycket svåra oväder har markerats med en grön linje och vi kan se att alla tre har gått rakt över det sydnorska höglandet. Detta kan ha bidragit något till de extremt starka vindarna över Danmark och Götaland genom att det blir en viss hopträngningseffekt när en del av luften tvingas runt bergen. Det går inte att säga säkert utifrån denna jämförelse att stormen 2005 är värst ur vindsynpunkt, men att den är fullt i klass med de båda andra. Det bör påpekas att vi inte jämfört med stormar som främst drabbat södra Götaland värst (exempelvis 17-18 oktober 1967 men även 3 december 1999) eller östra Svealand (exempelvis 3 januari 1954 och 1 november 1969).

Rötskador nära marken skadar också rötterna och trädet blir lättare ett offer för stormvindar. Tunga maskiner skadar ofta träden och dess rötter och rötan får fäste. Havstenshult, Enslövs församling, Halland, maj 2005.

Bokskogen på berget i bakgrunden är helt intakt medan granskogen i förgrunden, till stor del rötskadad, nästan helt raderats ut av stormen. Sälleberget, Boås, Torups församling, Halland, maj 2005.

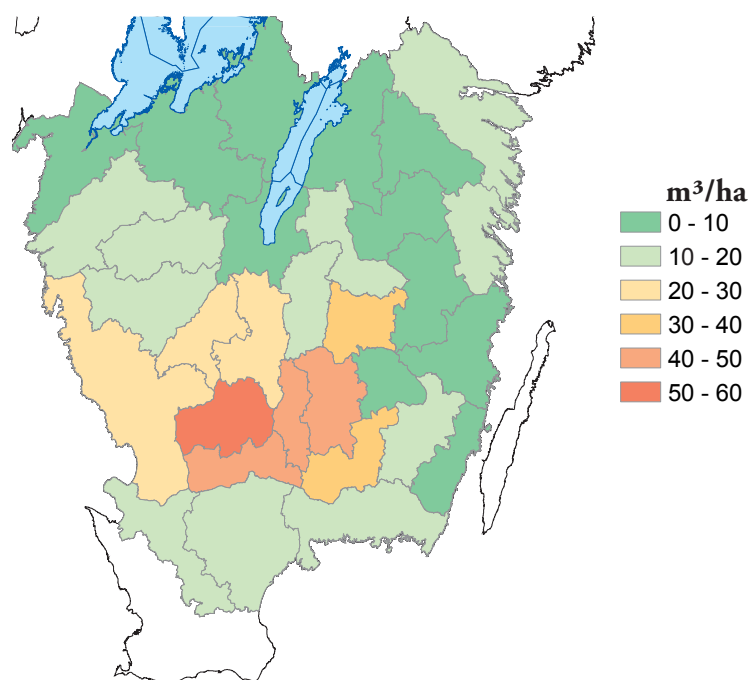
Varför föll så mycket skog?

Mängden skog som föll var ofattbara 75 miljoner m³ (eller runt 250 miljoner träd) vilket nästan motsvarar den samlade mängd som föll för stormar under hela 1900-talet. I tabellen återfinns de stormar som föll minst 5 miljoner m³ sedan 1930-talet. Vid åtskilliga tillfällen har dock stormar föllt 0.5-3 miljoner m³ vilket totalt sett innebär en betydande kvantitet. Vi kan se att norra Sveriges skogar inte drabbats i samma utsträckning som skogarna i Göta- och Svealand. Som nämnts drabbades granskog i särklass värst denna gång och speciellt då skog äldre än 30-40 år. I sydvästra Sverige är det numera en mycket hög andel planterad granskog mot närmast ingenting vid den svåra stormen juldagen 1902. Den totala mängden skog har också ökat mycket kraftigt sedan skogsbetet upphört och många åkrar och ängar planterats med skog. Även utdikningar har bidragit till ökningen. En ogynnsam faktor vid stormen den 8-9 januari var att marken var otjälad

efter en lång mild period. I rena granskogar där tunga maskiner använts vid gallringar är dessutom andelen rötskadad skog hög. Kartan visar vilka skogsregioner som drabbades hårdast. Här spelar alltså både vindarna och t ex trädsammansättningen en roll. Sydvästra Småland drabbades som synes oerhört hårt. Mängden stormfälld skog motsvarar en samlad årsavverkning för hela landet. Kvaliteten blir lägre än vid normal avverkning bl a genom att andelen rötskadade träd är hög då dessa faller lättast, men också genom stambrott som ger sprickor och förluster vid uppsågning. Vidare åsamkar grus, som kommer in i barken nära rotvärtor, också stora förluster för sågverken. Avverkningen fördröjades dessutom av att det behövdes mer manuella insatser än normalt samt att det på flera håll låg träd utspridda här och var i skog som i huvudsak klarat sig. Ytterligare ett bekymmer är att mycket timmer skadats av insektsangrepp. Dessa blev dock inte lika allvarliga som befarats under 2005.

Stormar som föllt minst 5 miljoner m³ skog sedan 1930-talet. Hårdast drabbat område anges också. Källa i huvudsak Skogen, Sveriges Nationalatlas.

1 mars 1943	NE Götaland	5 miljoner m³
3 januari 1954	E Svealand	18 miljoner m³
17-18 oktober 1967	SE Götaland	10 miljoner m³
22 september 1969	NV Götaland	25 miljoner m³
1 november 1969	E Svealand	10 miljoner m³
17 november 1995	N Götaland	5 miljoner m³
8-9 januari 2005	SV Götaland	75 miljoner m³

Volym stormskadad skog per ha den 8-9 januari 2005 (www.skogsstyrelsen.se).

Vad hände utanför Sverige?

Följderna av stormen blev värst i Sverige, vilket dels berodde på att ovädret nådde kulmen under kvällen den 8 just över Sverige men dels också beroende på att det finns (fanns) så mycket sårbar skog. Men också i flera av våra grannländer blev stormen mycket kostsam. Man kan ana vilka områden som drabbades värst när man ser hur ovädrets centrum rörde sig och har i åtanke att de starkaste vindarna låg söder om detta centrum.

Lågtryckets läge för var tredje timme från kl 22 den 7 fram till kl 16 den 9 januari.

När det unga ovädret under natten till fredagen passerade de norra delarna av Storbritannien förekom mycket kraftiga åskceller inom det område vi betecknat med C på satellitbilderna. I Carlisle i nordligaste England vid gränsen mot Skottland svämmade River Eden över sina bräddar varvid 2900 fastigheter fick svåra vattenskador. I övre delen av denna flod uppmättes 227 mm regn på 72 timmar, varav 120 mm på ett dygn fram till morgonen den 8. Tre personer omkom i Carlisle och bortåt 100 skadades. Vattennivån inne i Carlisle låg omkring en meter högre än tidigare högsta kända nivå. Den högsta uppmätta vindbyn i Storbritannien var 45 m/s på fyren S:t Bees Head i Cumbria i nordvästra England.

I Danmark drabbades norra halvan av Jylland hårdast med omfattande trädfällning, varvid omkring 60000 hushåll blev strömlösa. Fyra personer omkom i Danmark. Jämförelser med den i Danmark mycket svåra stormen 3 december 1999 visade att årets storm var värre just i den norra halvan av Jylland, medan 1999 års storm var värre söder därom. I Danmark uppmättes den veterligen allra högsta byvinden med 46 m/s i Hanstholm på nordvästra Jylland.

De Baltiska staterna drabbades hårt, speciellt Lettland där elnätet i det närmaste kollapsade och 1.4 miljoner människor blev strömlösa. Omkring 5 miljoner m³ skog föll och vattennivåerna vid kusterna var extremt höga med svåra översvämningsskador som följd i flera kustsamhällen. Den högsta uppmätta byvinden var 38 m/s.

I Schleswig-Holstein i norra Tyskland skadades många hus och färje- och tågtrafik fick ställas in och ett par personer omkom. Sydligaste Norge drabbades av ganska omfattande strömvabrott i stormens spår. I Helsingfors pressade stormen upp vattennivån 1.5 meter över medelnivån och nära Sankt Petersburg, där vattnet i Finska viken trängs ihop, nådde havsnivån 2.5 meter över den normala.

Hur upplevdes stormen?

I tidningarna förekom ett stort antal skildringar av stormdygnet och de strömlösa veckorna därefter när folk på landsbygden frös och for illa. Vi har valt en ögonvittnesskildring från Hallandsposten den 11 januari där Rune Johansson från Källsbygget utanför Knäred i södra Halland genom reportern Inge Henriksson beskriver kvällen och natten 8-9 januari:

Dramatiska timmar i skogen

För Rune och Millan Johansson i Källsbygget blev stormnatten minst sagt dramatisk. De gick vilse i skogen och fick tillbringa natten under en gran. – Jag är tacksam att jag lever, säger Millan.

Rune och Millan Johansson hade tillsammans med en grannfamilj kört till Markaryd för att bevista ett kalas. Under kvällen märkte de att vinden ökade och vid halvtiotiden tyckte de att det var dags att åka hem. – Till en början gick det bra. Det låg en del ströträdd över vägen men jag hade tagit med mig en motorsåg och kapade av dem så att vi kunde fortsätta, berättar Rune.

Vid Boda började det bli besvärligt, men Rune fortsatte att röja väg med hjälp av motorsågen och fick hjälp från andra trafikanter med att dra undan stammarna. På det viset lyckades de ta sig till Fälleberga där grannfamiljen släpptes av. Det är inte mer än drygt en kilometer mellan Fälleberga och Källsbygget och makarna Johansson trodde inte det skulle bli några problem med att ta sig den sista biten hem.

Men de blev snart varse att det var omöjligt att komma fram. Det låg massor av träd kors och tvärs över vägen så långt ögat - eller rättare sagt ljuskäglorna från ficklampan - nådde. – Vi var ju nästan hemma så vi bestämde oss för att gå den sista biten, säger Rune. Till att börja med kunde makarna följa vägen men efter ett tag blev de tvungna att ge sig in i skogen. – Vi kunde inte krypa

under träden så vi fick gå runt dem. Till sist tappade vi riktningen. Rune, som jagat i markerna sedan han var liten påg, kunde inte ens i sin vildaste fantasi drömma om att gå vilse hemmavid. Men nu stod han där mitt i natten och hade ingen aning om var han befann sig. Situationen var dramatisk. Träden föll runt omkring dem. Rune ville fortsätta men Millan tyckte att det var bäst att stanna. Hon gick dåligt och hade redan ramlat flera gånger. – Vad gör vi om jag bryter benet?, tänkte jag. I skenet av den sista fungerande ficklampan tog sig Rune och Millan fram till en hålla mot öster och fick lä. Där redde de en bädd av ris under en gran och la sig att invänta gryningen. – Jag hade Millans handväska som kudde och hon vilade huvudet mot min ena arm. Vi kröp ihop som i ungdomens dagar berättar Rune.

Men faran var inte över. Ibland kände Rune hur granens rötter lyfte sig, fast det talade han inte om för sin hustru. Efter ett tag började båda frysa. De var blöta om fötterna och benen. Vid sextiden började det åska och hagla. Mellan klockan sex och halv åtta stod Rune och stampade för att hålla värmen. När dagen grydde gick de vidare, tog sig uppför en backe och fick syn på hustaken hemma i Källsbygget. – Du kan inte ana hur glad jag blev när jag såg dem, säger Millan som fortfarande har svårt att gå efter lördagsnattens strapatser i skogen. – Men huvudsaken är att vi lever.

Vägarna röjdes upp fort men det tog lång tid att få fram strömmen till avlägsna gårdar då elledningarna var fullständigt söndertrasade. Hit kom strömmen sex veckor efter stormen!

Nävsjökulla, Västra Torsås församling, Småland, 17 januari 2005.

Förödelsen i värdefulla granskogar var total på många håll och morgonen den 9 januari chockades många skogsägare. Torsås, Torsås församling, Småland, maj 2005.

Stora rotvältor – en vanlig syn längs vägarna efter stormens framfart. Bockalt, Enslövs församling, Halland, 15 januari 2005.

Stormen den 8-9 januari 2005 blev den i särklass största trädfällaren vi känner till i Sverige. Förlusterna för skogsbruket uppskattas till 18 miljarder kronor, medan de totala kostnaderna lär hamna runt 25 miljarder kronor. Nio människor miste livet under stormdygnet, men mycket bra väderprognoser bör ha räddat flera människoliv. Planterade granskogar föll i mycket stor omfattning, medan t ex blandskogar, bokskogar och albestånd klarade sig betydligt bättre.

Hans Alexandersson och Karl-Ivar Ivarsson, foto Hans Alexandersson
Sammanställt av Eva Edquist